

הדיבר במלואו:



לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, כי לא ינקה ה' את אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לִשְׁוֹא.

המצווה העיקרית:



ספר המצוות לרמב"ם - המצווה הס"א

האזהרה שהזהרנו שלא לעבור על שבועת ביטוי. והוא אמרו יתעלה: "ולא תשבעו בשמי לשקר" (ויקרא יט, יב). ושבועת ביטוי היא שנשבע על דברים שאפשר לנו לעשותם או שלא לעשותם בלי מניעה מצד הדת על דבר מהם שנעשהו או שלא נעשהו - הרי אנו חייבים לקיים מה שנשבענו עליו, והזהרנו מלעבור על אותה השבועה, שנאמר: "ולא תשבעו בשמי לשקר". ובגמרא שבועות אמרו: "איזוהי שבועת שקר? נשבע להחליף", ותקנו את זה ואמרו: "אימא: נשבע והחליף", כלומר: שנשבע על דבר ועשה הפך ממה שנשבע עליו. ושם נתבאר בפרק ג משבועות וגם במסכת תמורה, ששבועת שקר - היא אי קיום שבועת ביטוי, והוא אמרם: "שבועת שקר היכי דמי"? כלומר: איך היא שבועת שקר שאין בה מעשה - ?לפי שזוהי כוונת הדברים שקדמו שם" אי נימא שלא אוכל ואכל - התם מעשה עבד; אלא דאמר: אוכל ולא אכל - ההוא מי לקי והא אתאמר עלה וכו'. "העובר על לאו זה, אם הוא מזיד - לוקה; ואם הוא שוגג - מביא קרבן עולה ויורד, כמו שביארנו במצווה עב ממצוות עשה. והוא אמרו בפרק ג משבועות: זוהי שבועת ביטוי שחייבין על זדונה מלקות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד, "ושם נתבאר דיני מצווה זו.

ספר המצוות לרמב"ם - המצווה הס"ב

האזהרה שהזהרנו על שבועת שוא. והוא אמרו יתעלה: "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא" (שמות כ, ז) והוא שישבע על מחייב המציאות שהוא בהפך ממה שהוא באמת, או על דבר מן הנמנעות שהוא מצוי, או שישבע לבטל מצווה מן התורה. וכן אם נשבע על דבר ידוע שאין עליו מחלוקת ולא יוכוח לשום אדם מן המלמדים, כגון שישבע בה' שכל הנשחט ימות - הרי גם זה נשא שם ה' לשוא. ולשון המשנה: "איזו היא שבועת שוא ?נשבע לשנות את הידוע לאדם וגו'".

רמב"ם, הלכות שבועות א

שבועת שוא נחלקת לארבע מחלוקות:

האחת שנשבע על דבר הידוע שאין כן. כיצד כגון שנשבע על האיש שהוא אשה. ועל האשה שהוא איש. ועל עמוד של שיש שהוא של זהב. וכן כל כיוצא בזה: **השנייה** שנשבע על דבר ידוע שאין בו ספק לאדם שהוא כן. כגון שנשבע על השמים שהוא שמים. ועל האבן זו שהיא אבן. ועל השנים שהם שנים וכן כל כיוצא בזה. שזה הדבר אין בו ספק לאדם שלם כדי לצדק הדבר בשבועה:

שלישית שנשבע לבטל את המצוה. כיצד כגון שנשבע שלא יתעטף בציצית. שלא ילבש תפילין. ושלא ישב בסוכה בחג הסוכות. ולא יאכל מצה בלילי הפסח. או שיתענה בשבתות ובימים טובים וכן כל כיוצא בזה:

רביעית שנשבע על דבר שאין כח בו לעשות. כיצד כגון שנשבע שלא יישן שלשה ימים לילה ויום רצופים. או שלא יטעום כלום שבעה ימים רצופים וכן כל כיוצא בזה. כל הנשבע שבועת שוא מארבע שבועות אלו עובר בלא תעשה שנאמר לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. ואם היה מזיד לוקה ואם היה שוגג פטור מכלום

אף על פי שלוקה הנשבע לשוא או לשקר וכן הנשבע שבועת העדות או שבועת הפקדון מביא קרבן. אין מתכפר להן עון השבועה כלו שנאמר לא ינקה ה' אין לזה נקיון מדין שמים עד שיתפרע ממנו על השם הגדול שחלל. שנאמר ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם ה' אלהיך אני ה' (ויקרא יט, יב). לפיכך צריך אדם להזהר מעון זה יותר מכל העבירות

עון זה מן החמורות הוא כמו שבארנו בהלכות תשובה. אף על פי שאין בו לא כרת ולא מיתת בית דין יש בו חלול השם המקודש שהוא גדול מכל העונות.

ספר החינוך ל- שלא לישבע לשווא

משרשי מצוה זו. לדעת בני אדם ולקבע בנפשותם ולחזק האמונה בלבבותם, כי האל ברוך הוא אשר בשמים ממעל וקים לעד, אין קיום כקיומו, וראוי ומחייב עלינו בזכרנו שמו הגדול על מעשנו ועל דבורינו לזכרו באימה, ביראה, ברתת ובזיע, ולא כמהתלים ומדברים בדבר קל, כמו הדברים ההווים ונפסדים ואינם נשארים בקיומם כמונו אנחנו בני אדם ושאר דברי העולם השפל. על כן ראוי (בכדי) לקבע הענין הזה בלבבנו ולהיות יראתו על פנינו לחיותנו ולזכותנו חיבנו במצוה הזאת לבל נזכיר שמו הקדוש לבטלה, וענש מלקות על המקל ועובר עליה. **ומזה השרש בעצמו** הוא ענין שבועת שקר, כלומר נשבע לקים דבר ולא קימו, שהיא נקראת שבועת בטוי, שבא עליה לאו אחר בפני עצמו בסדר קדושים תהיו, כמו שנאמר (ויקרא מט יב) ולא תשבעו בשמי לשקר, כי הנשבע בשם הגדול לאמר דבר שהיה והוא יודע ששקר בפיו, הנה הוא מקל ביראת אלהים, כאומר בלבו שאין אמת. תאלמנה שפתיו. (תהלים לא יט) וכן הנשבע לעשות דבר ואחר כך לא יעשנו, הנה הוא גם כן במורדי אור מכחישי האמת, כי פרוש נשבע הוא לפי דעתו, שגומר האדם בלבו ואומר בפיו להיות מקים אותו דבר שנשבע עליו ולא ישנהו לעולם, כמו שהשם ברוך הוא קים ולא ישתנה לעדי עד. וזהו שלשון שבועה יבא לעולם בלשון נפעל, כלומר שנפעל בדבריו להיותו קים כמו שאמר בקיומו ברוך הוא.

מצוות נוספות הנכללות בדיבור:

משנה תורה לרמב"ם-

מונה 8 מתוך תרי"ג המצוות: להשבע 'when appropriate', עמידה בהבטחות, איסור שבועת שקר והכחשת בעלות על חפצים שנשארו בידי אדם.

רב סעדיה גאון (אזהרות) ורמב"ן (תרי"ג מצוות)

מוסיפים- חילול שם השם, מצוות נוספות הקשורות בדיבור כגון- לימוד תורה, שירה במקדש, יסוד מערכת משפט ומשטרה.

"טוב לי תורת פיך"- מן התורה



שמות כג א לא תשא שמע שוא

תהלים טז ד בל אשא את שמותם על שפתי

זכריה ט א משה דבר ה'

לב הדברים: בהתאם לערך הליבה

דברים כ"ח

ט. וְקִימָהּ ה' לֹא לְעַם קָדוֹשׁ פֶּאֶשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ כִּי תִשְׁמַר אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹקֶיךָ וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו: י. וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְנִרְאוּ מִמֶּךָ

שמות כב, לב

ושמרתם מצוותי ועשיתם אותם אני ה'. ולא תסללו, אַת-שֵׁם קִדְּשִׁי, וְנִקְדַּשְׁתִּי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אֲנִי ה', מְקַדְּשְׁכֶם.

ויקרא יט, יב ולא-תשבעו בשמי, לִשְׁקֹר: וְחִלַּלְתָּ אֶת-שֵׁם אֱלֹקֶיךָ, אֲנִי ה'.

שמות י"ט, ה "והייתם לי סגולה מכל העמים, כי לי כל הארץ"

❶ **דברים ז, ד** "כי עם קדוש אתה לה' אלוהיך, בך בחר ה' אלוהיך להיות לו לעם סגולה, מכל העמים אשר על פני האדמה"

"שמע בני מוסר אבין" - דברי מוסר

❷ **חזקוני שמות כ, ד"ה לשווא :**
לחינם, כתרגומו, אל תרגיל עצמך לישא את שמו בחינם, אפילו באמת, שמתוך הרגילות תבוא לישא את שמו לשקר, ואז לא תינקה, כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשווא ולשקר

❸ **המהר"ל מפראג, תפארת ישראל**
הדיבור הקדוש השלישי, לא תשא את שם ה' אלוהיך. וכבר בארנו כי ראוי שיהיה הדיבור הקדוש הזה אחר לא יהיה לך, כי החוטא בדבר זה הוא חוטא בשמו יתברך ומחלל כבודו יתברך, ואין חטא זה בעצמו כמו שהוא עושה לעצמו אלוהים אחרים, שהוא ממעט מציאותו כאילו אין השם יתברך הכל, כמו שהתבאר. אבל החוטא בשמו אינו כופר בו לגמרי, גם אינו ממעט מציאותו, ומכל מקום הנשבע לשקר מחלל שמו וכבודו יתברך, כדכתיב (ויקרא י"ט) ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלוהיך. וכבודו יתברך הוא לעצמו, ולפיכך הוא אחר לא יהיה לך
הנה בא לבאר עניין השבועה שמשקר בשמו יתברך. דע כי יש בשבועה צד חמור וצד קל, צד קל שבו שאינו דומה לכופר בעיקר ועובד עבודת אלילים, כי הכופר בעיקר כופר לגמרי, וכן לא יהיה לך הוא ממעט מציאותו יתברך, ואילו הנשבע לשקר במה שנשבע בשמו לשקר אין זה כפירה בעיקר עד שלא יהיה מציאות ח"ו אליו או שהוא ממעט מציאותו, רק שהוא חוטא בשמו יתברך ומחלל כבודו יתברך. וכמו שאמר הכתוב ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלוהיך אני ה', כי הנשבע בשמו לשקר אינו ממעט מציאות השם יתברך, רק שחוטא בשמו ומחלל כבודו שנשבע בו יתברך, זהו צד קל שבו .
אמנם צד החמור שבו, וזה כי כל החטאים אף הכופר בעיקר וכן עבודת אלילים אשר החטא בו יתברך, מכל מקום האומר ח"ו אין אלוהים אין זה ממעט מציאותו יתברך. אבל כאשר יש אלוהים והוא חוטא בשמו כאשר נשבע בשמו לשקר, דבר זה עניין אחר והוא יותר חמור, במה שזה מחלל שמו, המורה על עצמו והוא מחלל שם כבודו .
משל זה מלך מולך במדינה ועיר אחת מורדת בו וממליכים בלב אחר למלך, ועיר אחרת מורדת במלך מבזה את כבוד המלך ואומרת כי המלך הזה מלך של שקר ואין בו אמתות כלל. הנה העיר הראשונה אף על גב שמרדה במלך והמליכה בלב אחר, מכל מקום לא עשתה דבר אל המלך בעצמו רק מפני שהמליכה מלך אחר עליה, ודבר זה מצד המקבל שמקבל עליו מלך אחר. והעיר השניה לא מרדה במלך להמליך אחר, אבל אמרה כי מלך שקר הוא וחללה כבוד המלך בעצמו ודבר זה יותר חמור מצד זה שהיא חללה שם כבודו.
ולפיכך מיוחד חטא זה של הנשבע לשקר בו יתברך מכל החטאים, בכל הדברים אשר זכרו חכמים, שאמרו שכל העולם נזדעזע כאשר אמר לא תשא את שם ה' אלוהיך, מאחר שעצם החטא הוא בו יתברך בגודל כבודו, דבר זה הוא הזדעזעות כל העולם כי כל העולם הוא כבודו וזה הזדעזעות כל העולם. ובחטא הזה נאמר כי לא ינקה ה' מה שלא נאמר בכל החטאים, שכל החטאים נאמר בהן ונקה כאשר ישוב בתשובה וישנה את מעשיו ממה שהיה כשהיה בחטאו אז מנקה השם יתברך לשבים, וכאן כתיב לא ינקה אף אם עשה תשובה

❹ **כלי יקר שמות כ-**
טעמו של דבר מבואר בלשון לא תשא, שהוא לשון הגבהה, כי דבר זה דומה לנושא האילן ומגביהו, שודאי כל הענפים מזדעזעים עם האילן, כך הנשבע בשמו יתברך, יען כי כל הנמצאים תלוין בשמו יתברך, והנושא את שמו יתברך, כאילו נשא והגביה כל הענפים הנשואים עמו ודבוקים בו - דהיינו כל נמצאי מעלה ומטה - ואם כן דין הוא שכולם מזדעזעים ושיהיה הפורענות נוגע בכולם, ולפיכך נאמר כאן :כי לא ינקה ה' לשון כי, הוא כמו נתינת טעם, וכאילו הוא מילתא דפסיקא שא"א לנקותו כי לא ניתן למחילה כלל. והוא הדבר אשר דברנו בשם ה', כי אין הקב"ה מוחל כי אם בדברים שבינו לבין הבריות, אבל לא בדברים שבין אדם לחבירו. ולפיכך זה שנגע בגוף האילן הקדוש,

וגרם פורענות לכל הענפים דרי מעלה עם דרי מטה איך ימחול לו הקב"ה? והנמצאים שקבלו הפורענות בעבורו - איפה הם שיכול לפייסם? וכי יוכל לילך מקצה השמים ועד קצהו ומתהום ארעא עד רום רקיע לפייס את כל הנמצאים שבעליונים ובתחתונים? שהרי נגע בכולם, לכך נאמר כי לא ינקה ה' אין הדבר ביד הקב"ה למחול עון זה, כי לא ניתן למחילה כלל.

אבן עזרא שמות כז,

והכלל לא מצאנו בעשרת הדברים שכתוב שם שכר טוב מפורש, רק בכבוד אב ואם. ולא עונש מפורש רק בע"ז ובנשיאות השם לשוא. ורבים חושבים כי הנושא השם לשוא לא עשה עבירה גדולה. ואני אראה להם כי היא קשה מכל הלאווין הבאים אחריו. כי הרוצח והנואף שהם עבירות קשות לא יוכל כל עת לרצוח ולנאוף כי יפחד. ואשר הרגיל עצמו להישבע לשוא ישבע ביום אחד שבועות אין מספר. וכל כך הוא רגיל בעבירה הזאת שלא ידע שנשבע. ואם אתה תוכיחנו למה נשבעת עתה. אז ישבע שלא נשבע מרוב רגילותו בה. כי לפני כל דבור שידברו יקדימו השבועה. והוא להם לשון צחות. ואילו לא היה בישראל רק זאת העבירה לבדה תספיק להאריך הגלות ולהוסיף מכה על מכותינו. ואני אראה שיגעונם כי הרוצח אם רצח אויבו מלא תאוותו בנקמתו. גם הנואף כן לפי שעתו. והגונב מצא הנאות לצרכו. ועד שקר להתרצות או להתנקם. והנה הנשבע לשקר בכל עת שאין עליו שבועה הוא מחלל שם שמים בפרהסיא בלא הנאה שיש לו.

רבינו יונה, שערי תשובה, שער א, ח,

וראה ראינו כי רבו עונות הדור על זאת. כי יש אנשים רבים שמקבלים על נפשם להזהר מעבירות ידועות וכל ימי חייהם אינם נזהרים בהם. אבל הם אצלם כהיתר. ואלו לא היו נוהגים כן רק על עבירה אחת. חלי רע הוא בנפשם כאשר ביארנו. אף כי נוהגים על אזהרות רבות וכהנה מן החמורות. כמו שבועת חנם. ומקלל את חבירו או את עצמו בשם. והזכרת שם שמים לבטלה.

תנא דבי אליהו, פרק כ"ו

'אנוכי ה' אלוקיך' ולא יהיה לך' ולא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא', מה ענין זה אצל זה? אלא ללמדך, שכל הרגיל בשבועות שווא ובשבועות שקר הרי זה כאילו עובד עבודה זרה, ואינו עושה קורת רוח לפני מי שאמר והיה העולם, ואינו מקבל עליו עול מלכות שמים שלמה

רמב"ן שמות כז,

כי כאשר ראוי ליראה את השם הגדול והנורא, שלא לתת כבודו לאחר, כן ראוי לתת כבוד לשמו, והנושא אותו לשווא מחללו, כענין שכתוב (ויקרא יט, יב): "ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלוקיך"

בית א-לוהים שער היסודות לא

כמו שמציאותו יתברך אמיתי, כך הדבר ההוא שנשבע עליו אמיתי, ואם הוא עובר על זה (ונשבע לשווא או לשקר), הריהו כאילו מכחיש מציאותו חס ושלום... כי כל העולם מודים במציאותו יתברך.. והנשבע לשווא הוא כמכחיש מציאותו חס ושלום, והרי כל העולם שברא אין לו קיום בלתו ומזדעזע ועומד ליחרב

של"ה פרשת יתרו, תורה אור ב

אפילו מלך בשר ודם מקפיד כשישבעו בשמו בחינם, קל וחומר ליוצר כל.

רבי אברהם בן הרמב"ם, שמות כז,

שלא יהיה שמו יתעלה נישא על הלשון ונזכר דרך שחוק וקלות ראש

מסכת נדרים ז, ב,

אמר רב חנין אמר רב: השומע הזכרת השם מפי חבירו, צריך לנדותו; ואם לא נידהו, הוא עצמו יהא בנידוי. שכל מקום שהזכרת השם מצויה, שם עניות מצויה, ועניות כמיתה

לב הדברים: בהתאם לעון הלינה

רש"ר הירש, חורב, פרק צ"ז

השם הקדוש שנקרא עליך, בני ובתי, קורא לך לכל דבר יפה וטוב, לאמת, לצדק, לאהבה. השם הזה אמור להקדיש גם כל אחד מאחיד ומאחיותיך בישראל למען אותם חיים מבורכים. הוא מזמין גם את כל אחיד ואחיותיך מקרב כלל האנושות להתלכד סביבו ולהקדיש עצמם לעבודתו. ויעלוך לבך: לא לעצמך בלבד נטלת עליך את שמו של הקב"ה. האופן שבו את דוגל בו, יאיר ויקדש גם את חיי אחיד ואחיותיך בישראל ובו יתקדש שמו במהלכי ההיסטוריה

...חובה עליך לחיות חיים ראויים לשם ה' הנקרא עליך. ..ה' יתברך חשף אותנו לעיני העולם, וזה מאות בשנים הם רגילים לטפול עווננו של יחיד מישראל על ראש כלל בית ישראל, ולהסיק מצורת חיי היהודים שזו הצורה שתורת דורשת מהם. ראה, אפוא, שכבוד עמך תלוי באורח חיך הפרטיים. ראה והבן שצעד בלתי ראוי יביא בוז ולעג לא על ראשך בלבד אלא על ראש כל בית ישראל, ויגרום חילול השם ותורתו.

אכן, חשופים אנחנו לעיני העולם. על כל אחד ואחד להיות ער לכך שכל בית יעקב תלוי בו, קיום תעודת ישראל וקידוש שם שמים. על כל אחד ואחד לנהל את חייו וחי ביתו באופן שיקוימו בהם דברי הנביא: "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ, נצר מטעי מעשה ידי להתפאר!" (ישעיה ס, כא)

פסיקתא רבתי כ"ב

א"ר ביבי אם בשבועת שוא הכתוב מדבר והלא כבר נאמר (ויקרא יט, יב) "לא תשבועו בשמי לשקר" מה תלמוד לומר "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא", "שלא תהא תפילין נושא וטלית עוטף והולך ועובר עבירות.

בית הבחירה למאירי, מסכת סוטה דף כ עמוד א

במדרש אמרו לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא שלא תהא מניח תפילין ומתעטף בציצית והולך ומרמה את הבריות וינאי המלך כשהרג את החכמים ונתיראה אשתו שיעבירו את זרעו מן המלכות ובקשה ממנו שישתדל לשוב באהבתם אמר לה אל תתיראי מן הפרושים ר"ל שאותם האמתיים אינם שומרים עברה, ולא משאינם פרושים ר"ל שאינם מחזיקים עצמם בפרישות שהרי אין לבם עלי, אלא מן הצבועים הדומים לפרושים שאין פרישותם אלא כצבע הכלי שאין תוכו כצבעו שהם עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס

מהר"ל, נתיב אהבת ה', פרק ב'

כשם שמצוה על האדם לאהוב השי"ת כך מצוה עליו שיהיה גורם שיהיה שם שמים מתאהב על ידו, כדאיתא בפרק יום הכפורים, ואהבת את ה' אלקיך, שיהיה שם שמים מתאהב על ידך, שיהיה האדם קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ודברו בנחת עם הבריות ומקחו ומתנו בשוק נאה, ונושא ונותן באמונה, מה הבריות אומרים עליו, אשרי פלוני שלמד תורה, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, או להם לבני אדם שלא למדו תורה, ראיתם פלוני שלמד תורה כמה יפין דבריו, כמה מתוקנין מעשיו, עליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר...

אור החיים בפירוש לשמות כ-

עוד ירצה כי באמצעות שבועת שוא הוא נושא מעליו שם ה' הנקרא עליו, ומתלבש בבחינת הרע המתיחסת בשם שוא, כי שם ה' אמת, והמזכירו בשקר, פורח ממנו בחינת השם לסיבת בוחרו בשוא, וזה הוא שיעור הכתוב לא תשא מעליך שם ה' אלהיך לסיבת שוא ואמר כי לא ינקה ה' לעושי כן.

עוד ירמוז שלא יהיה נושא עליו שם ה' שהוא אלוהו, ואומר לכל שהוא איש יהודי ועובד ה', והוא אומר שם ה' שהוא אלהיך ולבבו לא כן יחשוב. והוא אומר לשוא, ואזהרה זו שלא ירמה ברוך הוא לומר כי הוא מעבדיו, ולא כן הוא. ובכלל אזהרה זו, שלא יראה על עצמו שהוא צדיק יותר ממה שהוא.

מדרש אגדה (בובר) שמות פרק כ
לא תשא את שם וגו' : שלא תנהוג עצמך כאלו חסיד אתה ואין אתה חסיד.

הפתגמון

- הן- הן שבועה, לאו-לאו שבועה ~שבועות מט
- אפילו על אמת- אין יפה לאדם לישבע ~תנחומא ויקרא
- אמר רב גדל אמר רב: מנין שנשבעין לקים את המצווה ? שנאמר: "נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך" ~תהילים קי"ט
- והלל משובע ועומד מהר סיני הוא? אלא הא-קא-משמע-לן, שמותר לו לאדם לזרז עצמו ~נדרים ז,ז
- הנודר כאילו נותן קולר על צווארו ~ירושלמי נדרים פט, ה"א
- שנו, לעולם אל תהא רגיל בנדרים, שסופך למעול בשבועות ~נדרים כ
- חיה רעה באה לעולם על שבועת שווא ועל חילול השם ~אבות ה,ט
- אמר להם הקב"ה לישראל, מה לכם להישבע בשמי לשווא, שבעוון זה בנים מתים, שנאמר ירמיה ב,ל): "לשווא הכיתי את בניכם" ~אוצר המדרשים, מדרש עשרת הדברות
- בעבור שבועת שווא ושבועת שקר וחילול השם.. חיה רעה רבה, ובהמה כלה, ובני אדם מתמעטין, והדרכים משתוממין ~שבת לג,א
- כל הרגיל בשבועת שווא ושקר- אינו נוחל את חיי העולם הבא ~תנא דבי אליהו, כ"ו, י"ז
- כל המוציא שם שמים לבטלה נעקר מן העולם ~פסיקתא זוטרתא בראשית א,א
- הזכרת שם שמים

לב הדברים: בהתאם לעון הלינה



- טוב שם משמן טוב ~קהלת ז, א
- הזהר בשם טוב, כי יקר הוא מאלפי זהב וכסף ~בן סירא
- לחיים טובים יש קץ, ואין קץ לשם טוב ~שם
- השם הוא עצם הנפש של האדם ~ר' חיים מוולוז'ין
- טוב שם משמן טוב ~קהלת ז, א
- אשרי אדם שיצא בשם טוב מן העולם ~רות רבה ב, ז
- "רבי שמעון אומר : שלושה כתרין הם: כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות- וכתר שם טוב עולה על גביהם" ~מסכת אבות, פרק ד
- פיל מת משאיר אחריו את שנהבו; נמר - את חברבורותיו, ואדם - את שמו ~פתגם אינדונזי
- "אתה מוצא שלושה שמות נקראו לו לאדם: אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, ואחר מה שקוראים לו בני אדם, ואחד מה שקונה הוא לעצמו. טוב מכולם מה שקונה הוא לעצמו" ~תנחומא ויקהל
- רבי אומר: איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם? כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם" ~מסכת אבות, פרק ב

הלכה למעשה!

קיצור שולחן ערוך סימן ס"ז הלכות שבועות ונדרים

סעיף א - אל תהי רגיל בנדרים. כל הנודר, כאלו בונה במה בשעת אסור הבמות. והמקימו, כאלו הקריב עליה קרבן, שחייב משום שחוטאי חוץ, כי טוב יותר שישאל על נדרו ויתירו לו. והני מלי בשאר נדרים. אבל נדרי הקדש, מצוה לקימן, שנאמר נדרי לה' אשלם. ולא ישאל עליו אלא בשעת הדחק - ר"ג, ר"ל

סעיף ב - וכן יתרחק מן השבועה. אבל אם עבר ונשבע על איזה דבר, לא ישאל עליו אלא יעמוד בשבועתו, אע"פ שהוא מצטער, שנאמר, נשבע להרע ולא ימיר. וכתוב אחריו, עושה אלה לא ימוט לעולם. ואין נשאלין על השבועה אלא בשעת הדחק - ר"ג, ר"ל

סעיף ג - צריך לזהר שלא ידור שום דבר. ואפלו לצדקה אין טוב לדור, אלא אם יש לו בידו מה שהוא רוצה לתן, יתן מיד. ואם אין לו, ימתין עד שיהיה לו ויתן בלא נדר. ואם פוסקים צדקה, וצריך לפסוק עמהם, יאמר בפרוש, שהוא פוסק בלי נדר. וכן כשמזכירין נשמות, שנודרין לצדקה, יש לומר בלי נדר, אם הוא בעת צרה, מתר לו לנדר

סעיף ד - אם דעתו לקבע לו איזה למוד בתורה או לעשות איזה מצוה, והוא ירא פן יתירשל אחר כך, או שהוא מתירא פן יסיתו היצר לעשות איזה אסור או למנעו מלעשות איזה מצוה, מתר לו לזרוזי נפשה בנדר או בשבועה, דאמר רב, מניין שנשבעין לקים את המצוה לזרז את עצמו אף-על-פי שהוא משבע ועומד מהר סיני, שנאמר, נשבעתי ואקימה לשמר משפטי צדקך. ואפלו אם לא אמר בלשון נדר או שבועה, אלא בדבור בעלמא, הוי נדר ומחייב לקים. ולכן צריך האדם לזהר כשהוא אומר שיעשה איזה דבר מצוה, שיאמר בלי נדר. וטוב שירגיל האדם את עצמו כן, אפלו באמרו לעשות דבר רשות, כדי שלא יכשל, חס ושלום, בעון נדרים

סעיף ה - מי שנודר נדרים כדי לתקן מדותיו, הרי זה זריז ומשבת. כיצד. הרי שהיה זולל, ונדר שלא יאכל בשר איזה זמן, או שהיה שוגג בין, ואסר עליו את היין ושאר משקין המשכרין וכן מי שהיה מתגאה ביפו וקבל עליו נזירות וכיוצא בזה, נדרים כאלו, המה עבודת השם יתברך שמו, ועל אלו אמרו חכמינו זכרונם לברכה. נדרים סיג לפרישות. ומכל מקום גם בנדרים כאלו אין לו לאדם להרגיל את עצמו, אלא יש לו להתגבר על יצרו גם בלא נדרים

לב הדברים: נהתאם לעון הלינה

קיצור שולחן ערוך לא,א

אמרו רבותינו ז"ל: איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויים בה? "בכל דרכיך דעהו". פירוש, שאפילו בדרכיך שאתה עושה לצורך גופך, דע את ה' ועשה את הדברים לשמו יתברך, כגון האכילה והשתיה וההליכה והשיבה והשכיבה והקימה והתשמיש והשיחה; כל צרכי גופך יהיו כולם לעבודת בוראך, או לדבר הגורם לעבודתו.

הרמב"ם הלכות יסודי התורה,ה

הלכה י כל העובר מדעתו בלא אונס על אחת מכל מצות האמורות בתורה בשאט בנפש להכעיס הרי זה מחלל את השם ולפיכך נאמר בשבועת שקר וחללת את שם אלהיך אני ה' ואם עבר בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים וכן כל הפורש מעבירה או עשה מצוה לא מפני דבר בעולם לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו הרי זה מקדש את השם.

הלכה יא ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם ואף על פי שאינן עבירות הרי זה חילל את השם כגון שלקח נותן דמי המקח לאלתר והוא שיש לו ונמצאו המוכרים תובעין והוא מקיפן או שירבה בשחוק או באכילה ושתייה אצל עמי הארץ וביניהן או שדבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין וכן אם דקדק החכם על עצמו והיה דבורו בנחת עם הבריות ודעתו מעורבת עמהם ומקבלם בסבר פנים יפות ונעלב מהם ואינו עולבם מכבד להן ואפילו למקילין לו ונושא ונותן באמונה ולא ירבה באריחות עמי הארץ וישיבתן ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפנים משורת הדין והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו הרי זה קידש את ה' ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכך אתפאר.

רגע של התבוננות אני אל הדיבר



מהו הערך המרכזי שהדיבר יכול לתרום לחיי?

מהו הקושי שלי ביישום הדיבר?
איזו תובנה/הכרה יכולה להועיל
להתגברות על המכשול?

איזו התמודדות היתה/ישנה
בחיי בנושא הדיבר?

למעשה !

זהה וקבל על עצמך צעד פרקטי שיש בו
בכדי ליישם את הדיבר באופן מיידי -

לבנות עולם טוב יותר עם הדיבר -
שווה בנפשך את ישומו של הדיבר
ברמה האישית והחברתית/לאומית,
במה ייתרם העולם דרך דיבר זה?